

Samlenotat

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Konkurrenceevnerådsmøde den 26.-27. maj 2016 (rum- og forskningsdelen)

RUM

- Punkt 10 Markedsoptag af rumdata**
- Udveksling af synspunkter

FORSKNING

- Punkt 12 Rådskonklusioner om ex-post evaluering af det syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling**
- Vedtagelse

- Punkt 13 Rådskonklusioner om rammevilkår for forskning og innovation**
- Vedtagelse

- Punkt 14 Rådskonklusioner om Open Science**
- Politisk drøftelse
- Vedtagelse

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Børsgade 4
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 16/012607-07

Punkt 10 Markedsoptag af rumdata - Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Europa-Kommissionen forventes at præsentere en rumstrategi for Europa i efteråret 2016. Strategien forventes bl.a. at omhandle markedsoptag af rumdata, navnlig gennem de to europæiske flagskibsprojekter Galileo og Copernicus. Det nederlandske EU-formandskab retter i den forbindelse fokus mod markedsoptag af rumdata og har efterspurgt gode eksempler på dette i medlemslandene, som man vil samle i en pjece til inspiration og oplysning og præsentere på konkurrenceevnerådsmødet den 26.-27. maj 2016. Regeringen støtter initiativer, der fremmer anvendelsen af rumdata.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har i sit arbejdsprogram for 2016 annonceret en rumstrategi for Europa. Kommissionen fremhæver, at rumsektoren bidrager væsentligt til flere af Kommissionens prioritetsområder, herunder et stærkere indre marked, vækst og beskæftigelse, Energi-unionen, migration og grænsekontrol samt EU som en stærkere global aktør. Kommissionen fremhæver vigtigheden af, at EU er i front med udviklingen af de teknologiske fremskridt, der finder sted på rumområdet.

Strategien forventes bl.a. at fokusere på at fremme markedsoptag af rumdata, navnlig med henblik på at gøre EU's to store flagskibsprojekter, satellitsystemet Galileo og jordobservationssystemet Copernicus, konkurrencedygtige og indtægtsgivende. I den forbindelse er det afgørende med udvikling af applikationer til anvendelse af systemerne.

Strategien er efterspurgt blandt medlemslandene og forventes præsenteret i 4. kvartal af 2016. Medlemslandene får mulighed for at spille ind til strategien gennem møder i ekspertgrupper og gennem høringer.

3. Formål og indhold

Anvendelsen af rumdata forventes at komme til at spille en stadig større rolle på en lang række områder inden for varetagelse af myndighedsopgaver og udvikling af kommercielle applikationer.

Det nederlandske EU-formandskab har opfordret alle lande til at melde ind med gode eksempler på anvendelse af rumdata, som samles sammen til en pjece. NL har selv leveret tre eksempler på områder, hvor anvendelsen af rumdata har et stort potentiale. Det gælder forbedring af luftkvalitet, hvor Copernicussystemet forventes at kunne levere en lang række nyttige data om udviklingen i luftkvalitet, opmåling af landbrugsarealer, hvor anvendelse af data fra både Copernicus og Galileo forventes at bringe en betydelig effektivisering samt ved projekter med selvkørende biler, hvor et præcist navigationssystem er afgørende, og hvor Galileo forventes at kunne spille en stor rolle.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Punktet har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 29. april 2016 med høringsfrist den 4. 2016 maj. Høringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der er støtte til det nederlandske EU-formandskabs initiativ, og at pjecen med gode eksempler på anvendelse af rumdata vil blive vel modtaget blandt medlemslandene og Kommissionen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter initiativer, der fremmer anvendelsen af rumdata og ser frem til det nederlandske EU-formandskabs pjece.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 12 Rådskonklusioner om ex-post evaluering af det syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling
- Vedtagelse

1. Resumé

Det nederlandske formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om evalueringen af det afsluttede EU rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (FP7), dvs. forgængeren til EU's nuværende forsknings- og innovationsprogram, Horizon 2020. Det konkluderes, at FP7 har bidraget effektivt til forskning, vækst og beskæftigelse i EU, øget konkurrenceevne og løsning af samfundsmæssige udfordringer. Samtidig opfordres Kommissionen til at inddrage medlemslandene, borgere og civilsamfundet i udformningen af det næste program. Regeringen støtter generelt formandskabets udkast til rådskonklusioner.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

EU's nu afsluttede 7. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (FP7), dvs. forgængeren til EU's nuværende forsknings- og innovationsprogram, Horizon 2020, er for nyligt blevet evalueret.

Med sine konklusioner adresserer Rådet resultatet af evalueringen af FP7, der hænger sammen med den kommende midtvejsevaluering af Horizon 2020 og den senere proces frem mod udarbejdelsen af efterfølgeren til Horizon 2020.

Rådskonklusioner er politiske hensigtserklæringer, der som udgangspunkt vedtages ved konsensus.

3. Formål og indhold

I sine konklusioner noterer Rådet sig, at EU's 7. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (FP7) er blevet evalueret, at flere af anbefalingerne i den forbindelse allerede er adresseret i Horizon 2020, og at Rådet ser frem til Kommissionens midtvejsevaluering af Horizon 2020 i 2017. Der lægges vægt på videreudvikling af det europæiske forskningsrum (ERA) og på nuværende og fremtidige finansieringsprogrammets væsentlige rolle i den forbindelse.

Det konkluderes, at FP7 har bidraget effektivt til forskning, vækst og beskæftigelse i EU, øget konkurrenceevne og løsning af samfundsmæssige udfordringer. Kommissionen opfordres til at inddrage medlemslandene, borgere og civilsamfundet på et tidligt tidspunkt i udformningen af det næste rammeprogram, og det nævnes, at det bør overvejes at nedsætte et Europæisk Innovationsråd i den forbindelse.

Rådet pointerer hertil behovet for at fastholde en god balance mellem grundforskning og anvendelsesorienteret forskning, og Rådet noterer sig det stigende antal offentlig-offentlige partnerskaber. Det nævnes, at strukturen med projekter med deltagere fra mindst tre lande bør fastholdes.

Kommissionen inviteres til at monitorere succesrater og sikre en god balance mellem mindre og større samarbejdsprojekter. Kommissionen opfordres også til at analysere det stigende antal projekter med et mindre antal deltagere og sørge for, at projektadgangen holdes åben, også for nye aktører. Rådet ser et behov for at

modarbejde ineffektivitet som følge af overlap mellem dele af det nuværende og fremtidige EU programmer, og Rådet støtter Kommissionens initiativer til at forenkle regelsættet, også for små og mellemstore virksomheder. Desuden vurderes det, at støtten til innovation er for langsom og kompleks i EU til at sikre global konkurrencedygtighed, hvorfor der opfordres til at sikre, at man hurtigere kan markedsføre innovative løsninger. Behovet for bedre kvali- og kvantitative metoder til måling af projektresultater understreges, ligesom behovet for at optimere indsamling, analyse, genbrug og indberetning af robuste data under EU's programmer.

Endelig omtales European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI), og medlemslandene opfordres til at fortsætte arbejdet med nationale køreplaner for forskningsinfrastrukturer.

Rådskonklusioner er politiske hensigtserklæringer, der som udgangspunkt vedtages ved konsensus.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 29. april 2016 med høringsfrist den 4. 2016 maj. Høringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene forventes at støtte vedtagelse af udkastet til rådskonklusioner.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at der som en del af udviklingen af det europæiske forskningsrum sættes fokus på, hvordan EU's nuværende og fremtidige rammeprogrammer indrettes optimalt og med størst mulig effekt. Erfaringerne fra det tidligere rammeprogram er vigtige i den forbindelse.

Regeringen støtter generelt rådskonklusionerne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 13 Rådskonklusioner om rammevilkår for forskning og innovation - Vedtagelse

1. Resumé

Det nederlandske formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner, som har til formål at støtte op om forenklingen af EU-regulering for at forbedre rammebetingelserne for forskning og innovation. Rådskonklusionerne flugter generelt med regeringens generelle holdning om bedre regulering og reduktion af administrative byrder.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

Rådskonklusionerne om rammevilkår for forskning og innovation skal ses i sammenhæng med EU's dagsorden for "bedre regulering", som Kommissionen fremlagde den 19. maj 2015, bl.a. med vægt på REFIT-programmet. REFIT ("Regulatory Fitness and Performance Programme") er Kommissionens program for målrettet og effektiv regulering, som skal gøre EU-lovgivningen enklere og mindske relaterede omkostningerne og dermed bidrage til et klart, stabilt og forudsigeligt regelsæt, som støtter vækst og beskæftigelse. Herunder er der nedsat en interessentplatform med inspiration fra det danske Virksomhedsforum, som har til formål at indsamle og behandle konkrete forslag til regelforenklning.

De aktuelle rådskonklusioner til vedtagelse under forskningsdelen er koordineret med de separate rådskonklusioner om bedre regulering, som forventes vedtaget på samme rådsmøde under indre markeds- og industridelen.

Rådskonklusioner er politiske hensigtserklæringer, der som udgangspunkt vedtages ved konsensus.

3. Formål og indhold

Det nederlandske formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner, som har til formål at støtte op om forenklingen af EU-regulering for at forbedre rammebetingelserne for forskning og innovation. Ifølge rådskonklusionerne:

- er et effektivt ophavsrettighedssystem en del af rammebetingelserne for forskning og innovation,
- bør Kommissionen og medlemslandene undersøge muligheden for at anvende et "innovationsprincip", når lovgivning udvikles eller opdateres, så der altid tænkes i, hvordan lovgivning vil påvirke forskning og innovation,
- bør der hvert andet år udarbejdes og offentliggøres en liste med regler, som kan virke som flaskehalse i forhold til forskning og innovation, også via inddragelse af aktører på området,
- bør Kommissionen søge løsninger, der sikrer bedre overensstemmelse mellem reglerne for Horizon 2020 og EU's strukturfondsmidler,
- bør innovative pilot- og demonstrationsprojekter mv. understøttes bedre under eksisterende regler,
- bør der udvikles ikke-lovgivningsmæssige instrumenter, herunder implementering af en pilotudgave af det planlagte "Innovation Deals" instrument før 2018,

- bør Kommissionen og interesserede medlemslande undersøge muligheden for en europæisk opstartsordning for virksomheder og entreprenører fra tredje-lande.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 29. april 2016 med høringsfrist den 4. 2016 maj. Høringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene forventes at støtte vedtagelse af udkastet til rådskonklusioner.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt arbejdet med forenkling af EU-regulering, herunder at der på EU-niveau føres en ambitiøs og målrettet indsats for bedre regulering, der resulterer i en reel forenkling af EU-reguleringen og reduktion af administrative byrder.

Regeringen støtter rådskonklusionerne, der som led i den bredere dagsorden for bedre regulering og administrative lettelser fokuserer på, at lovgivning bør indrettes, så den ikke er en barriere for forskning og innovation. Dette er særligt relevant for små og mellemstore virksomheder.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 14 Rådskonklusioner om Open Science

- Politisk drøftelse
- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Det nederlandske formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om processen frem mod en mere åben videnskab for at opnå bedre videnspredning, mere effektiv udnyttelse af forskningsresultater og større transparens. Regeringen støtter generelt formandskabets udkast.

Sagen forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.

2. Baggrund

Open Science eller Åben Videnskab er et begreb, som dækker over den igangværende transition omkring måden, hvorpå forskning udføres, forskere samarbejder, viden deles og videnskab er organiseret. Denne transition, som især er drevet af en øget digitalisering af mange forskningsfelter, påvirker hele forskningscyklussen og dens aktører og giver mulighed for mere gennemsigtighed, åbenhed og videndeling, netværksdannelse og samarbejde mellem sektorer. Indsatsen omhandler blandt andet fri adgang til forskningspublikationer og forskningsdata, måder at publicere og evaluere kvalitet og effekt på, forskningsintegritet, inddragelse af civilsamfundet m.m.

Kommissionen er p.t. ved at nedsætte en højniveaugruppe (den såkaldte Open Science Policy Platform), der vil bestå af 20-30 medlemmer, som skal rådgive Kommissionen om udvikling og implementering af Open Science politikker.

I forhold til Open Science-dagsordenen har Danmark i særlig grad været aktiv for at sikre åben adgang til videnskabelige publikationer. I juni 2014 blev en National Strategi for Open Access offentliggjort med det formål at øge tilgængeligheden for alle til videnskabelige resultater. Målet er, at der fra 2022 skal være 100 % fri adgang til kvalitetssikrede videnskabelige publikationer fra offentlige danske forskningsinstitutioner.

Danmark har valgt en "grøn Open Access model", hvor forskeren parallelarkiverer artiklen i et digitalt arkiv med adgang for offentligheden via internettet, hvis forlaget tillader det - eventuelt efter en embargoperiode. Dette er i modsætning til visse andre lande, f.eks. Nederlandene og Storbritannien, der har valgt en "gylden Open Access model", hvor forskeren betaler et gebyr til det videnskabelige forlag, der herefter sikrer digital adgang for offentligheden til artiklen med det samme. En gylden model kan øge udgifterne til publicering af videnskabelige artikler, hvis der både betales abonnement på tidsskrift og et gebyr – et fænomen, der kaldes "dobbeltdipping".

Rådskonklusioner er politiske hensigtserklæringer, der som udgangspunkt vedtages ved konsensus.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at virke som en politisk løftestang i processen mod en mere åben videnskab, der drives af øget digitalisering, globalisering af

forskning og krav om løsning af de samfundsmæssige udfordringer. Ifølge udkastet til rådskonklusioner:

- kan Open Science potentielt sikre øget vækst, innovation og konkurrenceevne,
- hilser Kommissionens etablering af en EU Open Science Policy Platform velkommen bl.a. for at sikre, at aktører kan drøfte f.eks. nye evalueringssystemer, modeller for åben publicering og principper for genbrug af data,
- bør relevante aktører være med til at videreudvikle EU's dagsorden for Open Science,
- bør resultaterne af offentligt finansieret forskning gøres så frit tilgængelige som muligt,
- bør Kommissionen forsøge at påvirke tredjelande til at accelerere processen mod Open Science,
- bør kvalitetsvurderinger i højere grad baseres på selve resultatet og udvides med en vurdering af resultatets samfundsmæssige effekt, fremfor f.eks. antal citationer, som er i fokus i dag.
- ser Rådet frem til Kommissionens forslag om EU ophavsret, og der lægges vægt på, at aktører bør kunne foretage tekst- og dataudvinding af offentligt finansieret forskning, som de allerede har lovlig adgang til,
- vurderer Rådet, at forskning kan forbedres, hvis forskere eller deres arbejdsgivere beholder ophavsretten til deres videnskabelige arbejde, og Rådet opfordrer Kommissionen og medlemslandene til at udforske juridiske muligheder i den forbindelse, f.eks. licensmodeller,
- bør åben adgang, baseret på fælles principper om bl.a. transparens, konkurrence og fair priser, være udgangspunktet for videnskabelig publikation, herunder for Horizon 2020 publikationer og nationalt finansierede publikationer,
- bør målet være, at alle fremtidige, offentligt finansierede videnskabelige publikationer er åbent tilgængelige med det samme fra 2020, dvs. med udgangspunkt i "den gyldne model",
- bør aktører sikre optimal genbrug af data under hensyntagen til forskellige ophavsretlige regler, herunder i Horizon 2020 og i medlemslandenes nationale forskningsprogrammer,
- hilser Rådet Kommissionens meddelelse om "A European Cloud Initiative" velkommen og opfordrer Kommissionen til at sikre en ramme for finansiering på området.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 29. april 2016 med høringsfrist den 4. 2016 maj. Høringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene forventes at støtte vedtagelse af udkastet til rådskonklusioner.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er i udgangspunktet positiv vedrørende tiltag i EU, der kan fremme Open Science dagsordenen.

Regeringen kan generelt støtte udkastet til rådskonklusioner. Regeringen mener samtidig, det er vigtigt, at Rådet ikke på nuværende tidspunkt lægger sig fast på en specifik model for åben adgang til videnskabelige artikler. Det må være op til medlemslandene selv at beslutte, hvilke midler de vil anvende for at fremme målet om Open Access. Dette gælder også i forhold til adgang til videnskabelige data.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.